

Сдружение, вписано в РЮЛНЦ
на Р България
ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
гр. Варна, ул. "Охрид" N 24-26, ет.1
office@blsaceu.eu

Asociație, înregistrată în Registrul
persoanelor juridice fără scop patrimonial
al R. Bulgaria, CUI 176964109
Sediul și adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@blsaceu.eu

MINUTA

Întâlnirii Grupului de Lucru 5 al BISAC – 10 Mai 2023

Subiect: "Locuri de muncă în economia albastră și formarea viitoarelor generații de pescari"

Pe 10 Mai 2023 a avut loc o întâlnire a grupului de lucru 5 al BISAC, la Hotelul Lebada, Crișan, România și online prin intermediul platformei Zoom, pe tema: "Locuri de muncă în economia albastră și formarea viitoarelor generații de pescari".

La întâlnire au fost prezenți reprezentanți ai următorilor membri ai BISAC: Asociația „Asociația Europeană a Pescarilor din Marea Neagră”, Fundația „Institutul de Modernizare Ecologică”, Organizația „Producătorilor de midie din Marea Neagră”, Asociația de pescuit la scară mică "Sv. Nicolai Chudotvoretz", ONG Mare Nostrum, Asociația Pescuitului maritim "TOMIS", Asociația "RO-PESCADOR" Tulcea, Federația Organizațiilor de Pescari de la Marea Neagră, Asociația "Ivan Patzaichin- Mila 23", Asociația "Identități Deltaice", Asociația de pescari Golovița.

Invitații care au participat online au fost: domnul Konstantin Petrov - coordonator al Comisiei Generale pentru Pescuitul în Marea Mediterană (GFCM) pentru Marea Neagră, Dr. Victor Niță - Institutul „Grigore Antipa”, Constanța.

Ședința a fost deschisă și condusă de dna. Mihaela Candea-Mirea.

Dl. Daniel Buhai: subiectul Economiei Albastre și importanța acesteia pentru asigurarea locurilor de muncă în sectorul pescuitului reprezintă din ce în ce mai mult preocuparea CE și este puternic subliniată. Speră ca prin discuții între membrii BISAC să se formeze idei pentru recomandări viitoare.

Urmează o prezentare a doamnei Mihaela Mirea referitoare la locurile de muncă din Economia Albastră (EA) și importanța acestora pentru sectorul pescuitului și acvaculturii. Dacă ne uităm la locurile de muncă din economia albastră pe sector în fiecare bazin maritim din Comunitatea Europeană, se poate observa că sectorul pescuitului reprezintă un procent mult mai mare pentru Marea Neagră decât celelalte mări și ajunge până la 23% față de alte sectoare din economia albastră. Acest lucru arată că locurile de muncă din EA sunt mult mai asociate cu pescuitul în Marea Neagră. În același timp, lucrurile stau diferit pentru acvacultură - pentru restul țărilor UE, % de locuri de muncă este între 8 și 14% din toate sectoarele, în timp ce pentru Marea Neagră acest sector nu există. Acest lucru duce la concluzia că există mult spațiu pentru dezvoltarea locurilor de muncă pentru EA în Marea Neagră, în special în acvacultură. În raportul GFCM 2022, se poate observa că pescuitul la scară mică este de mare importanță în ceea ce privește crearea de

locuri de muncă, dar profiturile sunt foarte mici. De asemenea, trebuie subliniat faptul că forța de muncă din pescuit îmbătrânește de la an la an, iar acest lucru coincide cu afirmațiile membrilor BISAC că este dificil să găsești personal calificat în pescuit. Nu există o nouă generație de pescari, sau sunt foarte puțini, care aplică tehnologii inovatoare. Locuri de muncă din sector, dar care nu au legătură directă cu pescuitul, sunt de 2,5 ori mai multe decât cele ale pescarilor – adică să fim atenți că atunci când vine vorba de locuri de muncă în pescuit, nu vorbim doar de pescari.

Dl. Daniel Buhai: întrebă dacă definiția economiei albastre include doar pescuitul și acvacultura sau există și alte sectoare?

Dna. Mihaela Mirea: Când vorbim despre EA, nu există o definiție exactă, dar sunt incluse toate activitățile legate de mare - pescuitul, acvacultura, producția de energie regenerabilă în bazinele marine, parcurile eoliene, activitățile de protecție a mediului și altele.

Dl. Marian Paiu de la ONG "Mare Nostrum": Conceptul de EA include protecția ecosistemelor și resurselor marine, precum și a tuturor zonelor aferente acestora, începând de la educație până la activitățile specifice legate de aceasta.

Dl. Velislav Vangelov, Președintele Asociației „Organizația producătorilor midie din Marea Neagră”: întrebă care este exact definiția economiei albastre. În grupul de lucru actual este considerată ca activități legate de mare, dar de fapt EA este o viziune care se bazează pe Economia Verde și principiul acestui concept este utilizarea deșeurilor din producția de pescuit și acvacultură ca materie primă, material într-un alt tip de activitate – adică să nu aibă deșeuri. Principiul nu este să protejeze mediul, ci să nu existe deșeuri din producția din EA.

Dna. Mihaela Mirea: ceea ce a spus dl Vangelov acoperă nu doar conceptul EA, ci și economia circulară. Cele două pot fi, desigur, combinate, dar economia circulară este separată, iar când vorbim despre EA există două definiții principale - una este de la Banca Mondială și cealaltă este de la CE. Există sinergie între ele, dar sunt permise interpretări separate – de ex. Banca Mondială definește EA ca o entitate de sine stătătoare care utilizează resursele oceanice în mod durabil pentru a dezvolta economia, a îmbunătăți calitatea vieții și a crea locuri de muncă, protejând ecosistemele oceanice, în timp ce CE definește EA ca reunind toate activitățile economice legate de oceane, mări și zonele de coastiere. Un alt aspect al EA este legat de resursele marine, care pot fi vii și nevii, iar în timp ce pescuitul și acvacultura sunt preocupate doar de cele vii, EA se referă la exploatarea durabilă a tuturor acestor resurse.

Dl. Lyudmil Ikonov, Președinte al Fundației "Institut de Modernizare Ecologică": pescuitul și acvacultura reprezintă un segment mic al EA, dar rolul consiliilor consultative este de a formula tipul regional de EA. Aceasta înseamnă, de exemplu, că Economia Albastră pentru Marea Baltică este una, diferită de cea pentru Marea Caspică și ar avea o dimensiune separată pentru Marea Neagră. BISAC ar trebui să determine care sunt componentele EA în partea de vest a regiunii Mării Negre.

Dna. Mihaela Mirea: ședința de astăzi a BISAC este dedicată locurilor de muncă din Economia Albastră legate de pescuit și acvacultură, nu pentru a da o definiție EA, care este definită într-un fel de CE și Banca Mondială. Chiar dacă BISAC adoptă cea mai largă definiție a EA, să ne amintim că a fost creat în cadrul DG Afaceri Maritime și Pescuit a CE, adică recomandările care ar fi elaborate legate de locurile de muncă din EA ar trebui să fie legate de pescuit și acvacultură.

Urmează o prezentare a dl. dr. Victor Niță de la Institutul de Cercetare-Dezvoltare Marină "Grigore Antipa", din Constanța, pe tema „Centrul Demonstrativ pentru Acvacultura Moluștelor în Marea Neagră”. Încă din 2012, la prima ședință a Grupului de Lucru al GFCM Marea Neagră (WGBS), INCDM „Grigore Antipa” Constanța și-a afirmat disponibilitatea de a prelua găzduirea și coordonarea tuturor acțiunilor prevăzute pentru înființarea unui centru demonstrativ de acvacultură în Constanța. În cadrul întâlnirii privind înființarea unui centru demonstrativ pentru promovarea acvaculturii durabile în Marea Neagră, pe 27-28 septembrie 2017, Constanța, România, s-a decis ca „Grigore Antipa” să găzduiască și să coordoneze un Modul de producție demonstrativă pentru

cultivarea midii (*Mytilus galloprovincialis*), în timp ce institutul din Trabzon, Turcia, va găzdui și va coordona un Modul demonstrativ privind creșterea și reproducerea dirijată a calcanului (*Scophthalmus maximus*) și a păstrăvului (*Salmo labrax*). Se precizează că cele două institute nu se concentrează doar pe speciile de pești și moluște menționate mai sus. În martie 2018, la Trabzon a avut loc o întâlnire tehnică pentru crearea celor două centre demonstrative din Marea Neagră, prezentând module demonstrative de producție pentru cultivarea midiilor, calcanului și păstrăvului. La această întâlnire s-au discutat posibile programe de formare, au fost identificate o foaie de parcurs și un plan de lucru și a fost detaliată structura viitoare a punctelor focale din Constanța și Trabzon. Grupurile țintă pentru centre sunt: •Autoritățile naționale și locale implicate în planificare, management și control sanitar-veterinar în acvacultură; •Sectorul privat: investitori mici cu capacitate redusă de investiții, antreprenori mici, inclusiv pescari; •Instituții publice și ONG-uri - pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la importanța și relevanța acvaculturii pentru regiune; •Instituții de cercetare naționale și internaționale.

În perioada 17-28 septembrie 2018 la Constanța, România a avut loc primul curs de formare, care a cuprins cinci module de teorie și practică: •Biologia midiei (teorie: ciclul de viață, creștere și reproducere, aplicare practică - anatomie și estimarea vitezei de filtrare); •Sisteme de cultură (teorie: instalarea sistemelor, tehnici de creștere, planificarea producției și dezvoltarea fermei, practică: vizite la fermă și experiență practică aferentă); •Cadrul legislativ (Clasificarea zonelor de producție conform Reglementărilor CE 853 și 854); •Monitorizarea microbiologică și înflorirea algelor dăunătoare (prelevare de apă și moluște, estimarea contaminării cu *E. coli*, identificarea algelor toxice); •Tehnologii post-cultivare și managementul calității (teorie: legislația UE în domeniul moluștelor, sistem de epurare, depozitare, distribuție, expediere și managementul calității, practică: operarea sistemelor de epurare, lanț de producție, implementare sistem HACCP).

Al doilea curs de formare a avut loc în perioada 6-10 mai și a avut ca scop introducerea participanților în tema patologiilor moluștelor. Au fost șapte module teoretice și practice: •Biologia și ecologia speciei *Mytilus galloprovincialis* - midii (ciclul de viață, creștere și reproducere, aplicare practică - disecție); •Cadrul legislativ (Clasificarea zonelor de producție conform Reglementărilor CE 853 și 854); •Monitorizarea microbiologică și înflorirea algelor dăunătoare (prelevare de apă și moluște, estimarea contaminării cu *E. coli*, identificarea algelor toxice); •Patologiile moluștelor (cu accent pe virologie și impactul asupra calității midii); •Pescuitul și acvacultura în contextul Amenajării Spațiului Maritim - Zone Alocate pentru Acvacultură); •Managementul siguranței și calității alimentelor (implementarea principiilor HACCP); •Rapoarte de țară privind situația acvaculturii în țările limitrofe Mării Negre.

În perioada 13-16 aprilie 2020, în contextul pandemiei de COVID-19, Centrul Demonstrator de Acvacultură a Moluștelor Constanța (S-ADC) a lansat inițiativa ADC-Online: cursuri online gratuite de tehnici și tehnologii în acvacultură. Cercetătorii INCDM au oferit cursuri online live, sub coordonarea GFCM, a domnului Houssam Hamza, și directorul executiv al ADC Constanța, dr. Victor Niță. Prima sesiune de instruire online a fost urmărită de peste 1500 de persoane.

În perioada 4 - 6 mai, următorul curs de formare online a avut loc în cadrul centrului demonstrativ privind aspectele cheie ale acvaculturii la scară mică a moluștelor.

Alături de lipsa unui cadru legislativ care să permită concesionarea luciului apei, problema majoră care a împiedicat atât cultivarea, cât și recoltarea de bivalve din mediul natural din România a fost lipsa clasificării microbiologice a apelor Mării Negre, așa cum se impunea prin Regulamentul (CE) nr. 627/2019. În urma numeroaselor intervenții efectuate de INCDM (prin S-ADC) din iunie 2019, cu sprijinul GFCM, pe lângă Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară (ANSVSA) = Autoritatea Competentă, Direcțiile Sanitar-Veterinare Constanța și Tulcea, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA), Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP), precum și Institutul de Diagnostic și Sănătate Animală (IDSA), „Acordul interministerial pentru clasificarea zonelor de producție și relocarea moluște bivalve vii” a fost lansat. La ședința de

începere a clasificării au fost inventariate sursele de poluare evidențiate prin „Sondajul documentar” elaborat de INCDM Constanța, au fost dezbătute și poziționate zonele de interes pentru clasificare și rețeaua și programul de prelevare microbiologică necesare în etapa de clasificarea inițială a zonelor respective. După 6 luni, studiul microbiologic a fost finalizat. Autoritatea competentă a clasificat toate cele 3 zone de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre în clasa A. Această clasificare a fost realizată datorită sectorului piscicol din România, ai cărui reprezentanți sunt și membri ai BLSAC. Una dintre zonele propuse pentru dezvoltarea acvaculturii pe litoralul românesc este situată la Agigea - Eforie. Preselecția zonei a fost efectuată ținând cont de o serie de parametri care indică adecvarea acesteia pentru acvacultură, printre care se numără absența conflictelor cu alte utilizări ale spațiului maritim, lipsa surselor de poluare de pe uscat din vecinătate, adâncimea adecvată a apei, substratul adecvat pentru ancorarea instalațiilor de acvacultură, existența structurilor hidrotehnice de protecție împotriva furtunilor.

În ceea ce privește aspectul socio-economic al ADC, a fost realizată o evaluare a obiceiurilor de consum și a percepției asupra acvaculturii marine și a peștilor/fructelor de mare/moluștelor din România prin elaborarea și transmiterea unui chestionar online. Au fost completate peste 500 de chestionare, iar rezultatele obținute arată că, în România, în ciuda limitărilor de mediu și administrativ-legislative care au împiedicat până în prezent dezvoltarea acvaculturii marine, există potențial de acceptare socială a acestui tip de activitate. Majoritatea respondenților sunt dispuși să consume astfel de produse, având în vedere că acvacultura de moluște poate avea multiple beneficii – sociale și de mediu.

Următorii pași pentru Centrul Demonstrativ de Acvacultură sunt: •Propune diferite teme pentru viitoarele cursuri de formare: •Tehnologii de cultivare a midiilor, adaptate specificului litoralului românesc •Investigarea unor noi specii de moluște cu potențial pentru acvacultură - *Magallana gigas*, *Mya arenaria*, *Cerastoderma edule*.

Urmează discuțiile.

Dl. Marian Paiu: o întrebare către dl. dr. Victor Niță - poate da exemple de joburi în EA?

Dl. Dr. Victor Niță: Centrul demonstrativ de acvacultură (ADC) nu este autorizat ca centru de formare de către Ministerul Educației, dar poate împărtăși experiența pe care o are prin desfășurarea de cursuri și poate crea o punte între știință și practică prin transferul cunoștințelor existente. Dacă se va da un exemplu de locuri de muncă în EA, acesta s-ar referi la persoanele care lucrează în fermele de acvacultură marină respective. Este important ca atunci când este numit chiar și un muncitor necalificat, acesta să fie familiarizat cu cursurile susținute la ADC și să aibă o înțelegere generală a anatomiei, biologiei, mediului și protecția acestuia, precum și a tehnicii utilizate.

Dna. Mihaela Mirea: adresează o întrebare dl. dr. Niță. Ce poate oferi ADC în materie de cursuri, chiar dacă acestea nu sunt legate de eliberarea unui certificat de pregătire corespunzător, în ce măsură poate acoperi subiecte care nu sunt incluse în programele educaționale ale instituțiilor de învățământ relevante?

Dl. Dr. Victor Niță: în ultimii ani s-a înregistrat o ieșire de specialități legate de pescuit. De exemplu, universitatea din orașul Galați a încercat să reia specializarea de inginerie „Tehnici și tehnologii legate de pescuit”, dar nimeni nu a aplicat pentru ele. Există o lipsă mare de personal calificat.

Dl. Laurențiu Mirea: problema calificării celor angajați în acvacultură și pescuit poate fi rezolvată de către asociațiile românești de resort care aplică în cadrul noului program de pescuit și care primesc fonduri pentru a desfășura cursuri de calificare la care ar putea invita experți din mediul piscicol și științific ca lectori. Ar trebui creat de urgență un grup de lucru cu participarea IARA, ANPA și a ministerelor relevante pentru a răspunde la întrebarea când va fi posibilă creșterea acvaculturii marine în România, deoarece în prezent spațiile marine nu pot fi închiriate în țară.

Dl. Daniel Buhai: În ceea ce privește înființarea unui grup de lucru cu IARA și ANPA - nu se poate crea un grup mai competent decât cel din ședința de astăzi deoarece au fost invitate toate ministerele implicate, precum și IARA, ANPA, dar absența acestora arată cât de interesați sunt de subiectul aflat în discuție.

Dl. Yordan Gospodinov: problema lipsei de forță de muncă în pescuit este foarte gravă. Instruirea singură nu va duce la un aflax de personal în sector. Din cele două state membre, Bulgaria și România, există o ieșire de personal din toate sectoarele către Europa de Vest. De exemplu, scafandrii au apelat la muncă în Norvegia, motivul principal fiind salariul scăzut din Bulgaria, mediul social sărac și lipsa legalității și a regulilor. Nu se poate aștepta doar asistență financiară de la stat, ci i se poate cere scutire de taxe în sector; Reducere TVA la fructe de mare; condiții mai ușoare pentru angajarea forței de muncă - atât din țară cât și din străinătate; schimbarea categoriei de muncă pentru pensionarea anterioară în sector; finanțarea transportului pentru a aduce lucrătorii din zone mai îndepărtate la locurile lor de muncă; permisiunea de numire sezoniera fără restricții pentru companii din cauza întreruperii procesului de producție; crearea unor condiții mai ușoare pentru absorbția fondurilor din Fondul European pentru Pescuit, astfel încât chiar și cei mai mici pescari să poată ajunge la aceste fonduri; pregătirea gratuită a proiectelor de către administrația de stat pentru care pot aplica companiile și pescarii; stimulent special pentru companiile care exportă produse cu valoare adăugată.

Dl. Daniel Buhai: discuțiile s-au îndreptat spre tema acvaculturii, care este programată pentru a doua zi, dar acest lucru nu este întâmplător pentru că acvacultura va fi soluția la problemele din sectorul pescuitului. După cum am văzut grupul de lucru de ieri privind capturile din ce în ce mai scăzute de rapana în ultimii 5 ani, existența pescuitului la Marea Neagră ca activitate majoră în economia albastră este în pericol. Acvacultura este în mod clar o soluție viabilă pentru locuri de muncă. Reorientarea personalului de la pescuit la acvacultură este cea mai ușoară modalitate de a salva locurile de muncă, deoarece acești oameni vor continua să lucreze într-un mediu familiar, iar rezultatele activității lor vor fi organismele marine vii - moluște și resurse piscicole, iar această activitate se va desfășura în condiții de muncă mult mai stabile și sigure. Pentru aceasta, BISAC îndreaptă atenția instituțiilor către crearea unui temei legal pentru munca în acvacultura marină și facilitarea procedurilor.

Dl. Danko Penev de la Asociația Pescuitului maritim "TOMIS": propunerile făcute de dl. Gospodinov ar trebui incluse în recomandare, pentru că au fost foarte bine spuse și acoperă multe aspecte ale pescuitului. Pe lângă acestea, el adaugă faptul că deja companiile din sectorul pescuitului ar trebui să aibă un avantaj în tranziția către acvacultură, pentru că va exista o mai mare continuitate și locurile de muncă vor fi păstrate și astfel vor fi compensate pentru eforturile lor de a produce și educa personal în pescuit.

Dl. Daniel Buhai: Propunerea dl. Penev este prevăzută în regulamentul 1380, art. 7, alin. 1, punctul D - vor fi acordate stimulente proprietarilor de nave și companiilor care desfășoară activități de pescuit mai selectiv, contribuind la evitarea capturilor accidentale nedorite, iar punctul C - măsuri de adaptare de la pescuit la acvacultură. Din păcate, acest lucru nu se aplică în Bulgaria și România.

Dl. Konstantin Petrov: împărtășește informații despre Forumul de pescuit la scară mică al GFCM. Tema locurilor de muncă în pescuitul la scară mică este foarte sensibilă, iar dezvoltarea acvaculturii este importantă pentru viitorul acesteia, deoarece reprezintă o oportunitate de diversificare a activităților pescarilor la scară mică. Formarea în centrele demonstrative de acvacultură este foarte utilă și ar insufla încredere pescarilor care doresc să se angajeze în acvacultură, arătându-le care sunt întreprinderile viabile din punct de vedere economic. GFCM organizează patru ateliere de lucru în cadrul forumului de pescuit la scară mică (SFM) în perioada 2023-2024, iar organizațiile din regiunea Mării Negre pot aplica pentru participare și își pot prezenta propunerile pentru program și locații. Primul atelier-pentru a consolida rolul organizațiilor SSF. Se vor discuta posibilitățile de dezvoltare a proiectelor și finanțarea acestora. Al doilea atelier -Poluarea în Marea Neagră- are ca scop identificarea surselor de poluare din activitățile de pescuit

și educarea pescarilor cu privire la modul de reducere a efectului negativ asupra ecosistemului marin ca urmare a pescuitului. Al treilea atelier - specii alohtone din Marea Neagră care pot fi supuse pescuitului comercial și dezvoltarea unei piețe pentru acestea. În al patrulea rând - selectivitatea uneltelor de pescuit. Va exista o oportunitate de a face schimb de bune practici între pescarii din Marea Mediterană și Marea Neagră.

Dna. Mihaela Mirea: când se cunosc datele și locurile acestor seminarii, ea îi cere domnului Petrov să le împărtășească membrilor BISAC.

Urmează închiderea ședinței.

Minută realizată de: Dna. Elena Peneva